

Vispārīgā datu aizsardzības regula: ko tā nozīmē man kā bankas klientam

SEPTEMBRIS, 2018

Sākot ar 2018. gada 25. maiju Latvijā, ir piemērojama Vispārīgā datu aizsardzības regula. Viens no Regulas mērķiem ir nodrošināt fizisko personu jeb datu subjektu personas datu aizsardzību. Regula ir saistoša ne tikai bankām, bet arī citām juridiskām personām, kas ikdienā apstrādā personas datus.

Mīts #1 Regula aizliedz personas datu apstrādi

Kaut arī Regula ievieš stingrākus principus attiecībā uz datu apstrādi, uzglabāšanu un dzēšanu, tā neaizliedz iegūt un apstrādāt personas datus. Finanšu un citu pakalpojumu sniegšana nav iedomājama bez datu iegūšanas un apstrādes. Ievāktu datu apjoms var atšķirties katram klientam atkarībā no ar banku noslēgtajiem līgumiem.

Piemēram, vienam klientam banka var prasīt tikai kontaktinformāciju, bet citam – datus par klientam piederošo nekustamo īpašumu, finanšu līdzekļu izcelsmi, patieso labuma guvēju. Darbam ar personas datiem banka vāc tikai tos datus, kas ir minimāli nepieciešami noteiktam apstrādes mērķim. Banka nodrošina savu klientu personas datu drošību un konfidencialitāti.

Mīts #2 Man ir tiesības piekļūt visiem saviem personas datiem, kurus banka apstrādā

Kaut arī bankas klientiem ir tiesības piekļūt saviem datiem un iegūt savu datu kopiju, tomēr šīs tiesības nav absolūtas.

Banka apstrādā lielu personas datu apjomu, tāpēc tā izmanto Regulā paredzēto iespēju un nodrošina klientam attālinātu piekļuvi saviem datiem internetbankā.

Turklāt banka var lūgt klientam precizēt, uz kuru informāciju un kurām apstrādes darbībām pieprasījums attiecas.

Papildu informācija var palīdzēt bankai ātrāk un precīzāk atbildēt uz klienta pieprasījumu. Likumos noteiktajos gadījumos bankai ir aizliegts izpaust informāciju.

Piemēram, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas vai finanšu tirgus dalībnieku uzraudzības jomā banka nav tiesīga sniegt klientam informāciju par klienta izpēti vai padziļinātas izpēti rezultātā iegūtajiem datiem.

Atceries!

Acīmredzami nepamatotu vai pārmērīgu pieprasījumu gadījumā banka var atteikties izpildīt pieprasījumu vai arī piemērot maksu.

Lūdzam ņemt vērā, ka datu kopija NAV dokumenta kopija.

Mīts #3 Banka nedrīkst prasīt uzrādīt personu apliecinošu dokumentu (pasi vai ID karti), kā arī to kopēt vai skenēt

Banku darbību regulējošie tiesību akti uzliek bankai pienākumu identificēt fizisko personu, pārbaudot tās identitāti pēc personu apliecinoša dokumenta. Uzsākot darījuma attiecības vai arī veicot klienta izpēti, bankai ir pienākums izgatavot personu apliecinoša dokumenta kopiju (arī elektroniskā veidā), kā arī nodrošināt iegūto personas datu un dokumentu kopiju aktualizēšanu.

Mīts #4 Bankai pēc mana pieprasījuma ir nekavējoties jādzēš mani personas dati

Regula paredz nosacījumus, kad datu subjektam ir tiesības pieprasīt savu datu dzēšanu (tiesības "tikt aizmirstam"), tomēr šīs tiesības nav absolūtas. Banka var atteikties dzēst datus, ja to glabāšanu uzliek par pienākumu citi tiesību akti, piemēram, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā. Kā arī banka var atteikties dzēst datus, ja tie nepieciešami, lai īstenotu un aizstāvētu savas likumīgās prasības, piemēram, tiesā. Līdz ar to banka var glabāt klienta datus arī noteiktu laiku pēc attiecību pārtraukšanas ar klientu.

Mīts #5 Banka apstrādā manus personas datus nelikumīgi, jo neprasa manu piekrišanu

Ikdienā apstrādājot datus, banka galvenokārt izmanto četrus no sešiem iespējamiem tiesiskajiem pamatiem personas datu apstrādei.

- **Pirmkārt**, visbiežāk banka apstrādā datus saskaņā ar klientu noslēgto līgumu.
- **Otrkārt**, banka apstrādā personas datus, lai izpildītu kādu likumā noteiktu uzdevumu, piemēram, noskaidrotu, vai klients ir politiski nozīmīga persona.
- **Treškārt**, datu apstrādē banka ir tiesīga īstenot savas tiesiskās (leģitīmās) intereses, piemēram, veicot videonovērošanu vai telefonsarunu ierakstīšanu.
- **Ceturtkārt**, datu apstrāde var arī notikt, pamatojoties uz klienta sniegto piekrišanu. Piekrišanai personas datu aizsardzības izpratnē ir specifiska nozīme. Pamatā tā ir nepieciešama tikai komerciālo paziņojumu saņemšanai, kā arī datu iegūšanai no dažām valsts iestādēm, piemēram, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras.

Mīts #6 Banka nepamatoti nodod manus personas datus trešajām personām

Bankas rīcībā esošo datu nodošana ir stingri reglamentēta ne tikai Regulā, bet arī citos tiesību aktos. Personas dati tiek nodoti, lai izpildītu likumā noteiktos pienākumus vai nodrošinātu klienta noslēgtā darījuma izpildi (piemēram, maksājuma veikšanu). Daudzos gadījumos bankas pakalpojuma sniegšana vispār nebūtu tiesiski iespējama bez datu nodošanas.

Mīts #7 Man nav pienākuma uzrādīt savus vai citu personu datus maksājuma uzdevumā

Banku darbību regulējošie tiesību akti uzliek pienākumu bankai noskaidrot maksātāju un maksājuma saņēmēju. Tādēļ bankai jāsaņem informācija par maksātāju (piemēram, vārds, uzvārds/nosaukums, maksājuma konta numurs, adrese, personu apliecinoša dokumenta numurs, personas kods vai dzimšanas datums un vieta) un maksājuma saņēmēju (piemēram, vārds, uzvārds/nosaukums un maksājumu konta numurs).

Regula ir piemērojama ne tikai tādu fizisko personu datu apstrādei, kas ir Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi. Tā attiecas arī uz preču vai pakalpojumu piedāvāšanu citām fiziskajām personām vai šo personu uzvedības novērošanu, ja tās atrodas Eiropas Savienībā, tātad neatkarīgi no to rezidences valsts.

Banka savā darbībā bieži saskaras ar fiziskām personām, kuras pārstāv tās klientu - juridisko personu, piemēram, uzņēmumu vai biedrību. Apstrādājot šādu fizisko personu datus, bankas pienākumi nemainās. Datu apstrāde tiek veikta saskaņā ar bankas sniegto pamatpakalpojumu finanšu jomā.

Galvenokārt banka veic personas datu apstrādi kā datu pārzinis (nosaka datu apstrādes nolūku un mērķi), uzņemoties lielāku atbildību par datu aizsardzību un drošību. Ļoti retos gadījumos un tikai tad, ja par to ir noslēgts atsevišķs datu apstrādes līgums un banka ir piekritusi darboties saskaņā ar cita datu pārziņa dokumentētiem norādījumiem, banka var kļūt par datu apstrādātāju.

Kompetentā uzraudzības iestāde personas datu aizsardzības jautājumos Latvijā ir Datu valsts inspekcija. **Tādēļ sūdzības, kas saistītas ar personas datu apstrādi un datu aizsardzību, ir iesniedzamas šajā iestādē (Blaumaņa ielā 11-13/15, Rīgā, LV-1011, tālr. +371 67 223131, www.dvi.gov.lv).**

Atceries!

Tiesības izlietojamas, un pienākumi pildāmi labticīgi. Bankas un klients ir vienlīdzīgi sadarbības partneri darījuma attiecībās. Arī klientam ir pienākumi saistībā ar savu personas datu apstrādi, piemēram, pareizas informācijas sniegšana, datu savlaicīga aktualizēšana. Jautājumu gadījumā aicinām sazināties ar banku vai tās personas datu aizsardzības speciālistu, lai pēc iespējas rastu efektīvāko risinājumu jūsu jautājumam. Plašāka informācija par bankas veikto personas datu apstrādi ir meklējama tās privātuma politikā.

Par Regulas piemērošanu skat.: Finanšu nozares asociācijas "**Ieteikumi Vispārīgās datu aizsardzības regulas piemērošanai**".